

Štábní nácvik k velitelskoštábnímu cvičení s částečným vyvedením vojsk Boleslavská hradba 2010

Článek pojednává o štábním nácviku na Velitelství sil podpory ve Staré Boleslavi v měsíci dubnu 2010. Štábní nácvik byl organizován a proveden v rámci plánovacího cyklu cvičení, jehož vyvrcholením je velitelskoštábní cvičení s částečným vyvedením vojsk Boleslavská hradba 2010 v měsíci září. Plánovaný cyklus cvičení je v roce 2010 realizován pod námětem logistické podpory jednotek v zahraničí. Primárním cílem štábního nácviku bylo procvičit štáb Velitelství sil podpory v oblasti procesu přijetí, soustředění a dalšího pohybu (Reception, Staging and Onward Movement – RSOM) jednotek, výzbroje, techniky a dalšího materiálu k vojenským jednotkám plnícím (bojové) úkoly v místě operace.

pplk. Ing. Petr Marek, Institut doktrín Vyškov

Ve dnech 13.–15. dubna 2010 byl proveden štábní nácvik (ŠN) pod námětem „Logistická podpora jednotek v zahraničí” za účasti vybraných příslušníků Institutu doktrín (IDo), sekce rozvoje druhů sil – operační sekce Ministerstva obrany (SRDS – OS MO), sekce logistiky Ministerstva obrany (SLog MO) a Velitelství společných sil (VeSpS) ve vojenské posádce Stará Boleslav.

Štábní nácvik byl druhou etapou v plánovacím cyklu cvičení na rok 2010. První etapou cyklu byl blok přednášek a vzdělávání pod názvem Academics. Druhou fází cyklu byl třídní štábní nácvik. Třetí fází cyklu bude velitelskoštábní cvičení (VŠC) Boleslavská hradba 2010 s částečným vyvedením vojsk (ČVV) do vojenského výcvikového prostoru (VVP) Libavá. Čtvrtá etapa cyklu bude věnována komplexnímu vyhodnocení poznatků z přípravy a provedení VŠC s ČVV v podobě výstupu Lessons Learned.

Prioritním cílem štábního nácviku bylo ověřit metodiku práce operačního střediska Velitelství sil podpory (VeSPod). Ověření metodiky spočívalo v prověření akceschopnosti různého obsazení funkcionářů operačního střediska střídajícího se po dnech, dále v prověření VeSPod k provedení VŠC s ČVV a v neposlední řadě v prověření sladění činnosti štábu při přípravě a řízení VŠC s ČVV.

Úkolem ŠN bylo procvičit naplánování procesu přijetí, soustředění a dalšího pohybu (Reception, Staging and Onward Movement – RSOM) jednotek, výzbroje, techniky a dalšího materiálu k vojenským jednotkám plnícím (bojové) úkoly v místě operace s cílem úplného logistického zabezpečení. Štábní nácvik zaměřený na naplánování RSOM v souladu s AJP-5 Operační plánování v NATO a AJP-13.3 Rozvinutí sil nebyl doposud v obdobném rozsahu v Armádě České republiky (AČR) realizován.

Specifikace štábního nácviku

Štábní nácvik je považován za jednu z metod přípravy velitelů a štábů spočívající v opakování a prohlubování vědomostí, návyků a dovedností příslušníků štábu a zdokonalování jejich činnosti podle operačních postupů a metodik.

Základní údaje o nácviku (metoda, účast, doba a místo provedení) již byly zmíněny v úvodu článku, řídicím nácviku byl náčelník štábu VeSPod a prostorem pro provedení nácviku bylo operační středisko VeSPod.

Tématem nácviku byla podpora jednotek typu brigádního úkolového uskupení (BÚU) a praporečného úkolového uskupení (PÚU).

Cílem nácviku bylo:

- ověřit metodiku práce operačního střediska;
- prověřit akceschopnost nového složení operačního střediska;
- připravit Velitelství sil podpory k provedení VŠC s ČVV Boleslavská hradba 2010;
- sladit činnost štábu při přípravě a řízení VŠC s ČVV.

Nácvik byl plánován a realizován ve dvou etapách. První etapa byla provedena několik dnů před zahájením tří denního ŠN (8. dubna 2010) a byla věnována přípravě štábního nácviku. Druhá etapa byla realizována jako vlastní tří denní ŠN, jehož obsah korespondoval s cílem nácviku uvedeným v předchozím odstavci.

Koncepce ŠN zahrnovala:

- řešení vzniklé situace (dané a vymezené námětem) v návaznosti na aktuální bezpečnostní situaci v České republice (ČR);
- převzetí a vyhlášení nařízení zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany (N ZNGŠ – Ř SOC MO) pro velitele sil podpory (SPod);
- svolání skupiny velení (SkV), předání N ZNGŠ – Ř SOC MO náčelníkovi SkV, rozvinutí SkV a zahájení její činnosti v souladu s metodikou SkV;
- příchod hlavních funkcionářů VeSPod;
- aktivace a rozvinutí operačního střediska a jeho další činnost v souladu s metodikou práce operačního střediska.

V průběhu ŠN byly zpracovány dva hlavní dokumenty. Prvním byl záměr velitele SPod a druhým byl operační plán velitele SPod.

Před zahájením první etapy ŠN byly zpracovány základní řídicí a podkladové dokumenty. Mezi tyto dokumenty patřil:

- plán ŠN;
- plán řízení ŠN;
- námět;
- nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO.

Fáze štábního nácviku

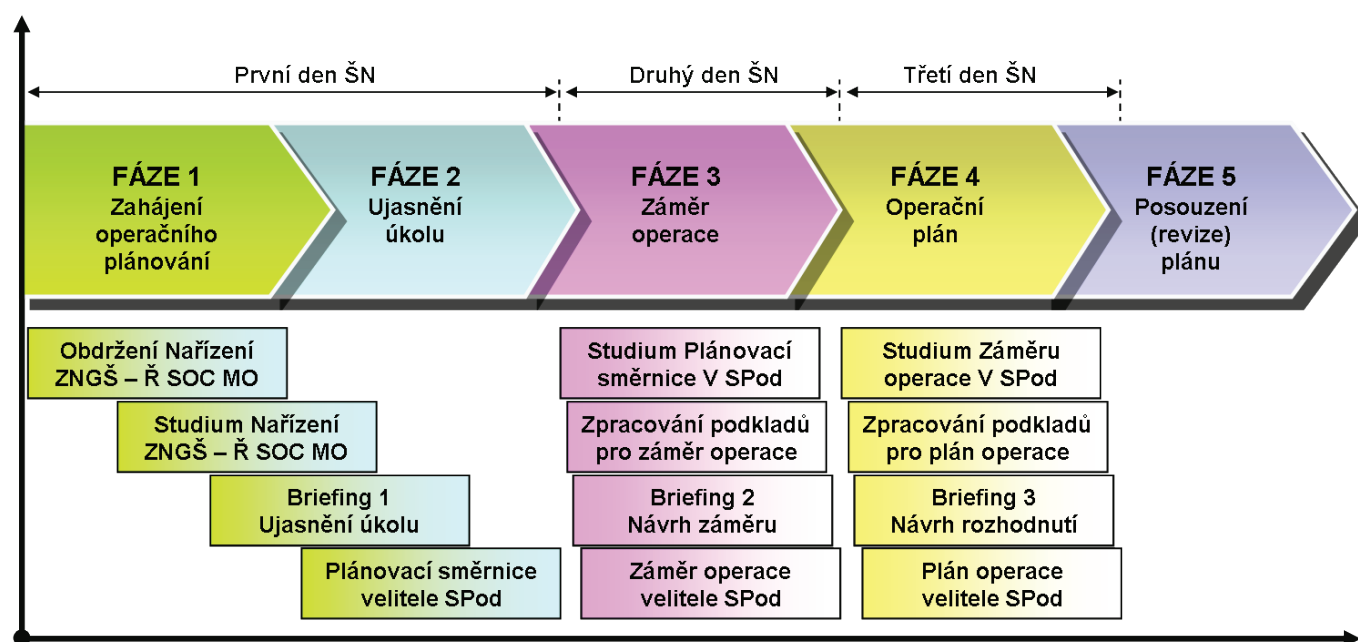
Štábní nácvik byl zahájen dne 13. dubna 2010 v 05:00 h obdržením nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO velitelem sil podpory. Nařízení převzal operační dozorcí operačního střediska VeSPod. Na základě přijetí nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO velitelem sil podpory byl povolán operačním dozorcím náčelník SkV VeSPod. V čase 05:20 h byla náčelníkem SkV aktivována celá SkV. Prioritním úkolem celé SkV bylo studium obsahu nařízení, příprava informací a dokladu pro uvedení velitele SPod do vzniklé situace. Doklad veliteli SPod byl proveden v 07:00 h. Na základě rozhodnutí velitele SPod bylo v 08:00 h aktivováno operační středisko, byla rozvinuta pracoviště operačního střediska, provedeno prověření znalostí příslušníků operačního střediska a bylo jim vydáno ke studiu nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO.

Od 08:00 h dne 13. dubna do 18:00 h dne 15. dubna 2010 byly úkoly a činnosti organizačně a časově rozděleny do pěti fází:

- fáze 1, zahájení operačního plánování – studium nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO;
- fáze 2, ujasnění úkolu – zpracování plánovací směrnice velitele (Command Planning Guildelines – CPG);
- fáze 3, zpracování záměru operace (Concept of Operation – CONOPS);
- fáze 4, zpracování operačního plánu (Operation Plan – OPLAN);
- fáze 5, posouzení (revize) operačního plánu.

Časová posloupnost s obsahovou konkretizací fází je graficky znázorněna na obrázku 1.

Vlastní ŠN byl ukončen fází 4, tj. zpracováním nařízení velitele SPod – operačního plánu (OPLAN) do 18:00 h dne 15. dubna 2010.

Obr. 1 Fáze štábního nácviku a jejich stručný obsah

Námět a všeobecná situace

Štábní nácvik byl proveden v reálném čase a reálné politicko-vojenské situaci ve světě. Zájmovým kontinentem byla Afrika, kde byly pozměněny veškeré potřebné názvy, údaje a jiné skutečnosti 9 zemí, aby nemohly být identifikovány skutečným názvem. Cvičící měli k dispozici údaje o 4 zemích afrického kontinentu v podobě obsáhlé všestranné informace o dané zemi (Country Book).

Zájmové země

Zájmovými zeměmi pro plnění úkolů byl Kamon, Petraceros a Kamra.

Kamon byl označen jako stát v konfliktní situaci. V důsledku neustálých bojů o politickou moc, vodu a pastviny vznikla v západní části země životní tíseň pro tamní obyvatele regionu, která si vyžadovala humanitární pomoc. Krize přerůstala do sousedního státu Petraceros.

Petraceros byl označen jako ohrožený stát, na východě sousedící se státem Kamon. Ve východní části země byl plánován prostor nasazení úkolového uskupení (ÚU), jehož součástí bylo brigádní úkolové uskupení (BÚU) České republiky.

Kamra byla označena jako stát, kde bylo plánováno rozmístění RSOM ÚU.

V zájmových státech Kamon a Petraceros byly politická a sociální situace dlouhodobě destabilizované, vlády obou zemí byly nefunkční i díky tomu, že se moci chopily prostřednictvím vojenského převratu. Dominantní vliv na dění v obou zemích měly kmeny (etnické skupiny), které vedly mezi sebou boje o ovládnutí státní správy, nerostného bohatství a dalších surovin nutných pro přežití. Ekonomika obou zemí byla velmi slabá a země se vyznačovaly špatnou infrastrukturou. V nejhorší sociální situaci se nacházela provincie Dafu státu Kamon.

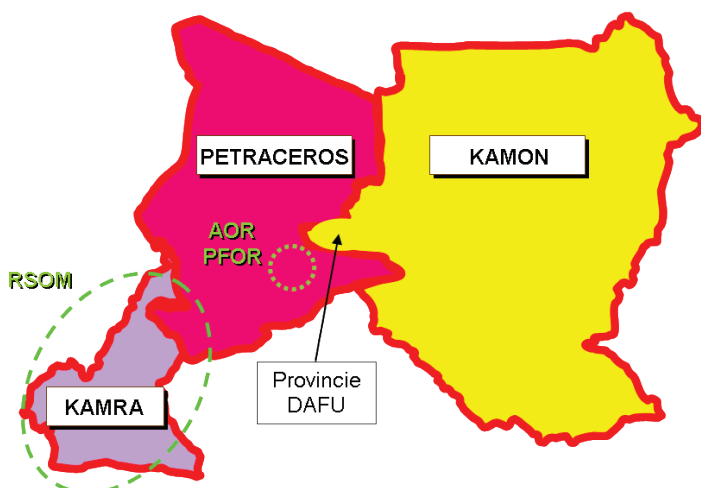
Provincie Dafu ležela na západě země Kamon v pohraničí s Petraceros. Původní černí obyvatelé provincie si po staletí zachovali rodovou a kmenovou příslušnost. Vyznávali Kamins a hovořili arabsky. Dafu se administrativně dělila na severní, jižní a západní Dafu. Celková rozloha provincie byla 503 200 km² a její zalidnění činilo 6,5 mil obyvatel.

Provincie Dafu byla podrobena nájezdům severních kmenů na úrodná území jižních kmenů. Z tohoto důvodu utečenci z dalších provincií a obyvatelé provincie Dafu uprchli před ozbrojenými skupinami (polovojenskými skupinami) do sousedního Petraceros. Podle odhadu se jednalo o 1,6 milionů běženců. Běženci masově prchali z Kamonu přes hranice do sousedícího Petraceros, kde ilegálně okupovali příhraniční opuštěný region, který se vyznačoval nedostatkem přírodních zdrojů, zejména pak vody. Stavěli si provizorní příbytky, často jen pár metrů od hranic a museli tak čelit přes hranici prováděným útokům loupeživých milicí. Velkým nebezpečím pro běžence byla izolace příhraniční provincie z důvodu dlouhého ročního období dešťů.

Vláda státu Kamon byla o stávající situaci informována a několik let ji žádným způsobem neřešila.

Všeobecná situace

Vláda státu Petraceros vzhledem k nestálé situaci v příhraničním regionu požádala o pomoc Organizaci spojených národů (OSN). Pomoc OSN spočívala v poskytnutí humanitární pomoci a vyslání vojenských jednotek k ochraně humanitárních organizací a zabezpečení pořádku v prostoru odpovědnosti (Area of Responsibility – AOR).

Obr. 2 Zájmové země, místo humanitární krize a země plánovaná pro RSOM a AOR

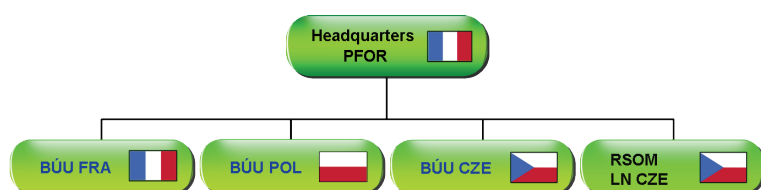
Rezolucí OSN bylo povoleno společné nasazení mnohonárodních stabilizačních sil Severoatlantické aliance (North Atlantic Treaty Organization – NATO) s místem mise v Petraceros. Cílem nasazení mnohonárodních sil bylo dosáhnout stabilizace bezpečnostních podmínek, zlepšení humanitární situace v Petraceros, zajištění ochrany a bezpečnosti běženců a uprchlíků nacházejících se ve sběrných táborech v Petraceros. V případě nutnosti bylo důležité zajistit vojenskou přítomností (činností) bezpečnost civilního obyvatelstva, zaměstnanců OSN a humanitárních pracovníků. Rezolucí Rady bezpečnosti OSN (dále jen rezoluce OSN) byl schválen mandát pro působení mnohonárodního uskupení vojenských jednotek na území státu Petraceros (s označením Petraceros Forces – PFOR) s vytvořením prostoru odpovědnosti. Česká republika byla určena jako vedoucí země pro RSOM (Lead Nation RSOM) v mandátem schválené operaci PFOR.

Zájmové země, prostor RSOM a prostor odpovědnosti jsou znázorněny na obrázku 2.

Úkolové uskupení operace a proces přijetí, soustředění a dalšího pohybu

Severoatlantická rada (North Atlantic Council – NAC) na svém mimořádném zasedání rozhodla o vyslání jednotek PFOR v síle tří BÚU mimo čl. 5 Washingtonské smlouvy na dobu 12 měsíců s jednou rotací. Pro dosažení jednotného velení byla brigádní úkolová uskupení organizačně začleněna do úkolového uskupení.

Úkolové uskupení operace

Obr. 3 Zjednodušená organizační struktura úkolového uskupení

Úkolové uskupení v síle do 7 500 osob bylo tvořeno brigádním úkolovým uskupením Francouzské republiky (FRA), Polské republiky (POL) a České republiky (CZE). Každé BÚU disponovalo do 2 500 osob. Společnou jednotku RSOM s vybranými aliančními zeměmi vytvořila a odpovědnost za činnost v prostoru RSOM nesla Česká republika. Velením ÚU byla pověřena Francouzská republika. Náзорné členění ÚU je na obrázku 3.

Úkolové uskupení mělo svou operační činností zabezpečit podmínky pro stabilizaci situace v regionu. Konkrétně se jednalo o úkoly spojené s poskytnutím podpory pro realizaci rekonstrukčních projektů a zajištění opatření pro udržení klidu a plynulého zásobování humanitární pomoci v prostoru nasazení (na území Petraceros, v AOR).

Cílem působení ÚU bylo, aby znepřátelené skupiny v jednotlivých provinciích státu přistoupily na mírové řešení humanitární krize a bylo dosaženo plynulého přísunu humanitární pomoci ze zahraničí pro jednotlivé uprchlické tábory na území Petraceros. Pro dosažení cíle bylo nutné přesunout ÚU do zájmového prostoru a následně zajistit bezpečnost uprchlických táborů na území Petraceros, které byly ohrožovány několika skupinami povstaleckých milicí bojujících proti tamní vládě.

Prvotním úkolem velení ÚU bylo naplánovat a provést přesun vytvořené jednotky z území Francouzské republiky, Polské republiky a České republiky do státu Petraceros přes hostitelskou zemi Kamra, kde byl vytvořen prostor pro RSOM (pod LN CZE) k přímému zajištění jednotek OSN.

Pořadí stěžejních úkolů pro ÚU bylo následující:

- aktivace jednotlivých prvků ÚU PFOR;
- naplánování operace na jednotlivých stupních velení;
- provedení přesunu z mírových posádek do prostoru nakládky a strategická přeprava do prostoru vyložení, integrace a přesun do prostoru operace;
- logistická podpora, zdravotnické zabezpečení a udržitelnost v prostoru operace;
- vybudování základen v prostoru operace;
- spolupráce se všemi aktéry v prostoru operace;
- zajištění bezpečnosti a pořádku v krizových oblastech;
- přispět k zajištění bezpečnosti humanitárních organizací, toku a distribuci humanitární pomoci podle dostupnosti volných kapacit ÚU;
- vytvoření podmínek pro obnovu postižených oblastí, včetně podmínek pro návrat uprchlíků;
- podíl na vytvoření podmínek pro civilní řešení krizové situace.

Brigádní úkolové uskupení České republiky

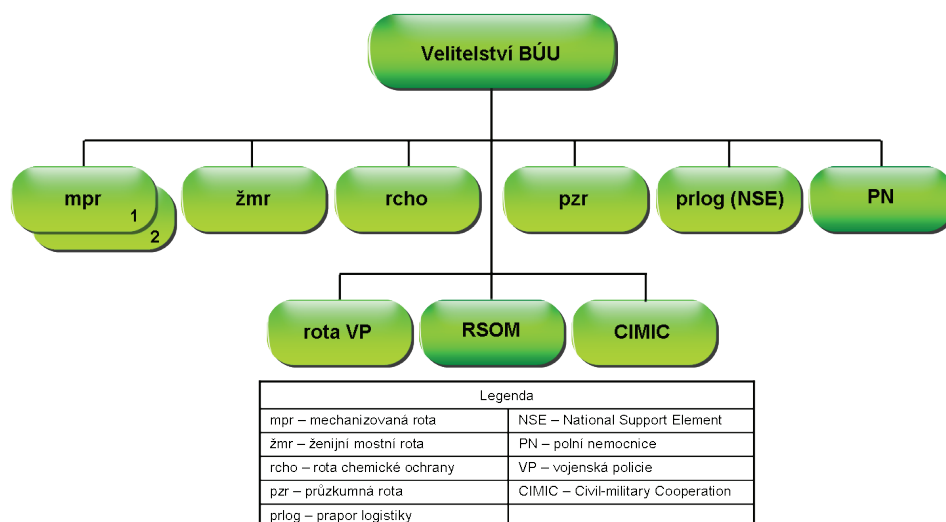
V souladu s plněním závazků České republiky k OSN (rezoluci OSN), na základě kladného stanoviska krizového štábu ČR ve věci přípravy BÚU, rozhodla vláda ČR o nasazení jednotek AČR jako součásti PFOR.

Úkolem AČR je připravit a vyslat BÚU do operace PFOR a zabezpečit LN pro RSOM na základě usnesení vlády ČR, usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a usnesení Senátu Parlamentu k návrhu působení sil a prostředků resortu MO ČR v zahraničních operacích.

Velení AČR na základě rozhodnutí vlády pověřilo realizací:

- přípravy BÚU před jeho vysláním do operace PFOR velitele společných sil;
- přípravy RSOM před jeho vysláním do operace PFOR velitele sil podpory;
- koordinace BÚU před vysláním do operace PFOR a koordinace RSOM před vysláním do operace (PFOR) Stálé operační centrum MO.

Brigádní úkolové uskupení může mít proměnlivou (ne pevně danou) organizační strukturu, která je účelově sestavena v závislosti na stanovených úkolech operace. Organizační struktura BÚU v operaci PFOR je znázorněna na obrázku 4.

Obr. 4 Zjednodušená organizační struktura brigádního úkolového uskupení

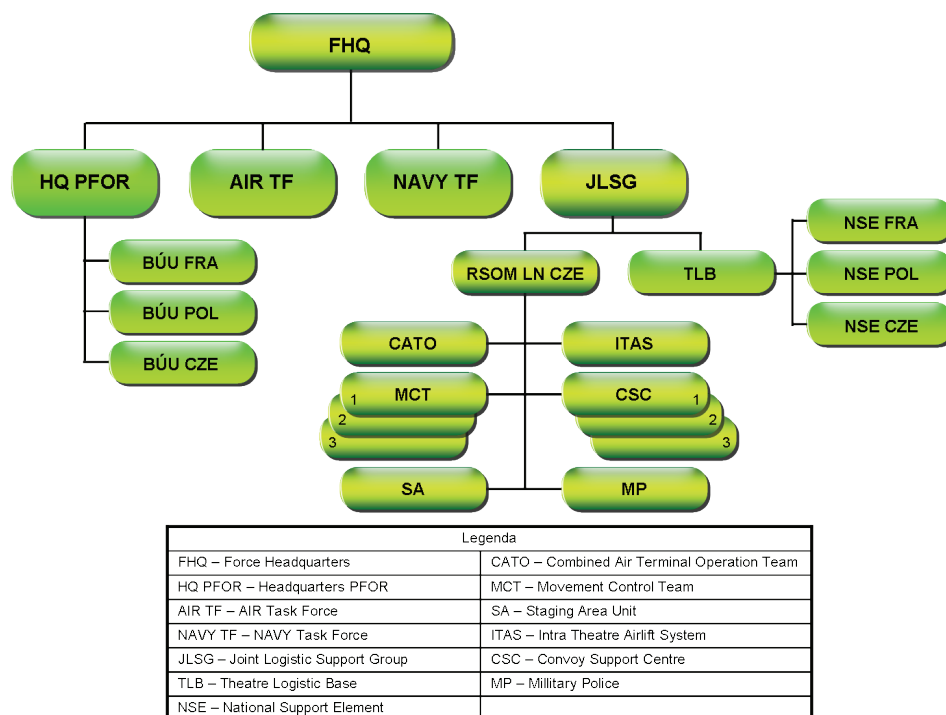
Jednotka přijetí, soustředění a dalšího pohybu

Procesem přípravy české části jednotky RSOM před jejím vysláním do operace PFOR pověřil náčelník Generálního štábu AČR (NGŠ AČR) velitele sil podpory.

Úkolem mezinárodní jednotky RSOM byla všestranná podpora potřeb a požadavků na logistické a nelogistické zabezpečení jednotek BÚU při příjmu, soustředění a dalším pohybu (včetně techniky a materiálu) v prostoru RSOM.

Proces RSOM zahrnoval příjem, soustředění a distribuci jednotek, vojenského materiálu a zásob vojskům plnícím bojové úkoly k jejich plnému logistickému (i nelogistickému) zabezpečení. Těmto stěžejním úkolům odpovídala účelově vytvořená organizační struktura jednotky RSOM.

Pro provedení operace PFOR byla organizačně vytvořena jedna mezinárodní jednotka RSOM se servisní působností na celé ÚU. Začlenění jednotky RSOM a její stručné členění je na obrázku 5.

Obr. 5 Začlenění a zjednodušená organizační struktura jednotky RSOM

Prostor pro RSOM se nacházel ve státu Kamra v tropickém pásmu afrického kontinentu 6 000 km od České republiky.

Fáze operace, proces přijetí, soustředění a dalšího pohybu

Virtuální proces RSOM na základě již dříve popsané situace tvořil jádro štábního nácviku. Sled činností operačního střediska, tvořeného dvěma odděleními a sedmi skupinami, byl tak obsáhlý, že jej nelze v jednom článku popsat. Z tohoto důvodu bude následující text pojednávat pouze o hlavních atributech řešeného procesu RSOM v průběhu štábního nácviku.

Fáze operace

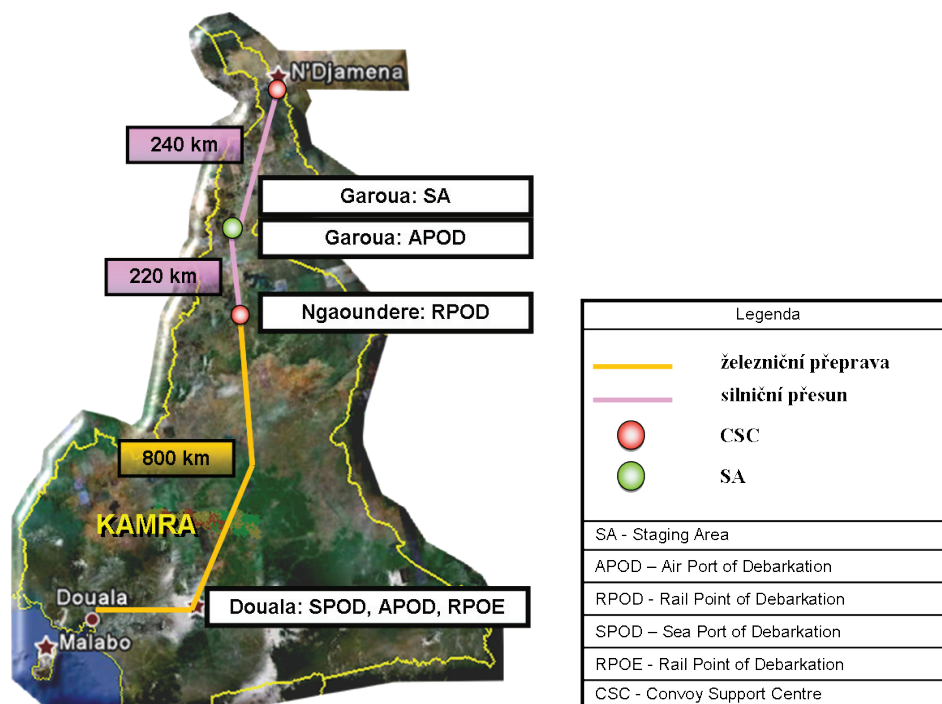
Operace PFOR měla čtyři fáze, jednou z těchto fází byl i proces RSOM.

V první fázi věnované strategické přepravě (z ČR do Kamry) byla řešena přeprava osob, techniky a materiálu prostřednictvím letadel (z ČR) a lodní přepravy (z Německa). Druhá fáze byla věnována procesu RSOM (a integraci) a bude popsána v samostatném bodu článku. Třetí fáze byla věnována udržitelnosti operace PFOR z hlediska přísunu (odsunu) vojenského materiálu (zásob), techniky a osob z ČR. Součástí fáze bylo také plánování různých druhů zabezpečení na zásobovací trase a stanovení komodit pro jejich nákup na africkém kontinentu. Čtvrtá fáze byla věnována plánování přepravy (logistickému i nelogistickému zabezpečení) přes zájmové země a strategické přepravy osob, techniky a vojenského materiálu (majetku) zpět do ČR po skončení operace PFOR.

Druhá fáze operace – proces přijetí, soustředění a dalšího pohybu

Stejně jako operace PFOR se členila na čtyři fáze, tak i proces RSOM se členil na tři fáze a fázi integrace. Jednotlivé fáze lze charakterizovat takto:

- Fáze příjmu, která zahrnovala činnosti spojené s vykládkou a příjmem vojenského materiálu (majetku), personálu a vybavení z domácích základen (FRA, POL, CZE). Příjem materiálu a osob byl realizován v přístavech a na letištích města Douala (státu Kamra) s výkonem pro vykládku 1 lod/4 letadla denně. V prostoru vykládky byla zabezpečena zdravotnická podpora vlastními prostředky, doplnění PHM a zabezpečení stravou na základě smlouvy prostřednictvím Agentury NATO pro údržbu a zásobování (NATO Maintenance and Supply Agency – NAMSAs).
- Fáze soustředění, která zahrnovala činnosti spojené s kompletací vojenského materiálu (majetku), udržováním potřebných a požadovaných zásob a se soustředěním příjíždějícího personálu (včetně jeho vybavení) do jednotek a formací (účelových uskupení) s cílem jejich přípravy pro další nasazení podle potřeb nasazených jednotek. V aliančním dokumentu (AJP-3.13) jsou popsány tři základní modely RSOM. Který z modelů RSOM bude použit, je stanoveno záměrem velitele operace. Vybraný model v operaci PFOR charakterizuje obrázek 6.

Obr. 6 Modelová situace prostoru RSOM

- Fáze distribuce, která zahrnovala činnosti spojené s pohybem jednotek z prostoru soustředění, poskytnutí potřebného vojenského materiálu (majetku) a souvisejících služeb z místa příjmu (soustředění) do vyčkávacího prostoru a následně až do místa nasazení. Fáze distribuce obsahově zahrnovala:
 - podporu nasazených sil;
 - poskytnutí zdravotnické a odborné lékařské péče;
 - zabezpečení základních logistických funkcí jako např. ubytování (včetně hygieny), stravování (skladování potravin, příprava a výdej stravy), zabezpečení oprav a doplnění techniky pohonnými hmotami a municí, zabezpečení spojení, ochrana zásob, komunikace s hostitelskou zemí poskytující podporu (Host Nation Support – HNS);
 - o zabezpečení přesunů jednotek, logistických dopravních a zásobovacích proudů a zásobování nasazených jednotek podle požadavků.
- Fáze integrace, která zahrnovala realizaci sladěného převodu jednotek ÚU do mnohonárodních společných sil. Cílem fáze bylo zajistit, aby jednotky dosáhly operační pohotovosti a začlenily se do organizační struktury nadřízeného stupně po splnění úkolů strategického rozvinutí, příjmu, soustředění, dalšího postupu. Proces integrace byl završen v místech konečného určení (Final Destinations – FDs) předáním BÚU přejímajícímu veliteli mnohonárodního ÚU.

Závěr

Štábní nácviky jsou neoddělitelnou součástí přípravy velitelů a štábů. Provádí se na mapách pod taktickým námětem s vypracováním předepsané dokumentace za podpory výpočetní techniky. Všeobecnou i taktickou situaci lze simulovat za pomoci trenažerových technologií. Štábní nácvik jako jedna z příprav velitelů a štábů zpravidla předchází velitelsko-štábnímu cvičení. Z hlediska délky trvání může být ŠN prováděn v rozsahu jednoho a více dnů, o čemž svědčí i štábní nácvik organizovaný Velitelstvím sil podpory.

Štábní nácvik VeSPod byl jedinečný v tom, že obdobná problematika a v takovém rozsahu nebyla doposud operačním velitelstvím AČR organizována. Provedení ŠN demonstrovalo připravenost velitelství k řešení případného procesu RSOM.

Článek nevystihuje a ani svým rozsahem nemůže vystihnout vše, co se za tři dny ŠN událo. Je jen zjednodušenou informací o průběhu provedeného ŠN a úvodem do problematiky RSOM.

Literatura

Pub-53-01-1. *Velení a řízení v operacích* [Vojenská publikace]. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2006.

Pub-100-31-02. *Rozvinutí sil podle principů spojenecké společné doktríny AJP-3.13* [Vojenská publikace]. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2007.

Pub-100-52-01. *Operační plánování v NATO podle principů spojenecké společné doktríny pro operační plánování AJP-5* [Vojenská publikace]. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2007.

Námět k provedení štábního nácviku na téma: Logistická podpora jednotek v zahraničí [Štábní nácvik Velitelství sil podpory]. Stará Boleslav: Velitelství sil podpory, 13. 4. 2010.

Organizační nařízení k provedení štábního nácviku Velitelství sil podpory na téma: Logistická podpora jednotek v zahraničí [Štábní nácvik Velitelství sil podpory]. Stará Boleslav: Velitelství sil podpory, 13. 4. 2010.

Briefing číslo 1 – Analýza mise [Štábní nácvik Velitelství sil podpory, powerpointová prezentace]. Stará Boleslav: Velitelství sil podpory, 13. 4. 2010.

Briefing číslo 3 – Plán provedení mise [Štábní nácvik Velitelství sil podpory, powerpointová prezentace]. Stará Boleslav: Velitelství sil podpory, 15. 4. 2010.